

संपादक

दिपक मोरेश्वर नाईक

मुंबईत रस्ते प्रवासाचे अग्निदित्य

मुंबईत वाढत्या लोकसंख्येबरोबर वाहनांची संख्याही दिवसेंदिवस वाढू लागली आहे. शहरातील शंभरहून अधिक वर्षे जुने धोकादायक उड्डाणपूल वाहतुकीसाठी बंद होण्याच्या मार्गांवर आहेत. यामुळे मुंबईत वाहतूककोंडीतून मार्ग काढताना वाहनचालकांना अग्निदित्य करावे लागणार आहे. देशाच्या कानाकोपऱ्यातून दररोज किमान ६०० लोक नोकरीसाठी मुंबईत येतात, असा अंदाज आहे. मुंबईत माणसांचे लोढे अविरतपणे सुरू आहेत. याचा पायाभूत सेवासुविधांवर ताण येत आहे. यामुळे वाढत्या लोकसंख्येमुळे शहर उपनगरांचा रवास कोंडला जाऊ लागला आहे. लोकल, रस्ते मार्गांनी प्रवास करणे जिकीरीचे झाले आहे. वाढत्या लोकसंख्येबरोबर वाहनांची संख्याही दिवसेंदिवस वाढू लागली आहे. शहरातील शंभरहून अधिक वर्षे जुने धोकादायक उड्डाणपूल वाहतुकीसाठी बंद होण्याच्या मार्गांवर आहेत. यामुळे मुंबईत वाहतूककोंडीतून मार्ग काढताना वाहनचालकांना अग्निदित्य करावे लागणार आहे. रेल्वे मार्ग ओलांडण्यासाठी दक्षिण मुंबईत ब्रिटिश काळात उड्डाणपूल उभारण्यात आले. यापैकी बहुतांश उड्डाणपूल मध्य आणि पश्चिम रेल्वे मार्गांवर आहेत. या पुलांचे आयुर्मान झाल्याने ते जीर्ण झाले आहेत. दुर्घटनेच्या पाश्र्वभूमीवर असे उड्डाणपूल तोडून नव्याने पूल उभारण्यात येत आहेत. उड्डाणपुलावरील वाहतूक बंद करताच त्या परिसरात प्रवाशांना प्रचंड वाहतूककोंडीला सामोरे जावे लागते. अंधेरी पूर्व पश्चिमेला जोडणारा गोखले उड्डाणपूल वाहतुकीस बंद केल्यानंतर पश्चिम उपनगरातील वाहनचालकांना वाहतूककोंडीच्या अग्निदित्याला सामोरे जावे लागले. पूर्व-पश्चिम प्रवास करताना प्रवाशांची दमछाक झाली. हा पूल पूर्ण क्षमतेने वाहतूक सेवेत आद्याप आला नसतानाच सायन रेल्वेवरील उड्डाणपूल धोकादायक झाल्याने आणि रेल्वे मार्गिका विस्तारीकरणासाठी बंद करण्यात आला. कुर्ली, सायनकडे जाणाऱ्या वाहनांचा मुख्य मार्गच बंद झाल्याने या मार्गावरील वाहतूक सायन रुग्णालयाजवळील पुलावरून वळविण्यात आली आहे. सायन हॉस्पिटल ते माहीम फाटक हा दोन-तीन मिनिटांच्या प्रवासासाठी अर्ध्या तासाहून अधिक वेळ जातो आहे. वाहतूक वळविल्यानंतर या मार्गावर कुठेही वाहतूक नियंत्रण करण्यासाठी पोलीस बवचित नजरेस पडतात. यामुळे वाहतूककोंडीतून मार्ग काढणे वाहनचालकांसाठी जिकीरीचे झाले आहे. यातच मरीस भर म्हणून मिठी नदीवरील पुलाचे काच हाती घेण्यात आले आहे. यामुळे सायन ते कलानगर प्रवास प्रवाशांसाठी त्रासदायक बनला आहे. पाच मिनिटांच्या अंतरासाठी एक तास वाहनामध्ये अडकून पडावे लागत आहे. सायन उड्डाणपुलाची पुराण कथा बंद होत नाही, तोच एलफिन्स्टन पूल पुनर्निर्माणासाठी बंद करण्याची अधिसूचना वाहतूक विभागाने जारी केली आहे. महत्त्वाची रुग्णालये असलेल्या या भागात वाहतूककोंडी नित्याचीच. परंतु हा पूल बंद झाल्यास मुंबईकरांचे होणारे हाल प्रत्यक्ष अनुभवल्यानंतरच समजणार आहेत. या भागातील कोंडी फोडून सर्वसामान्यांचा प्रवास सुखकर करण्यासाठी कोणी वाहतूक पोलीस रस्त्यावर असतीलच, ही भाबडी आशा न बाळगलेली बरी. एलफिन्स्टन पाटोपाट मुंबईचे भव्यवती ठिकाण असलेल्या दादरमधील टिळक उड्डाणपुलाचे पुनर्निर्माण करण्याचे सुरू होईल. ही कामे पूर्ण होण्यास अडीच-तीन वर्षांहून अधिक कालावधी लागतो. त्यामुळे रस्त्यांवरील वाहतूककोंडी, ध्वनी, वायू प्रदूषण या परिणामांही मुंबईकरांना सामोरे जावे लागणार आहे. मुंबईमध्ये अनेक जुने उड्डाणपूल असून, ते जीर्ण झाले आहेत. सुरक्षेच्या कारणास्तव या पुलावरून वाहतुकीस निर्बंध घालण्यात येतात. असे १०हून अधिक उड्डाणपूल क्रमाक्रमाने काही वर्षांत वाहतुकीसाठी बंद करावे लागणार आहेत. त्यामुळे मुंबईतील रस्ते प्रवास अतिकठीण ठरणार आहे. महापालिका, वाहतूक विभाग आपापली जबाबदारी पार पाडत असले, तरी मुंबईच्या वाहतूककोंडीवर कोणीही गंभीर असल्याचे दिसत नाही. मंत्र्यांचे टाफे रस्त्यावरून जाण्यासाठी वाहतूक पोलीस इमानेइतबारे कामात झोकून देतात. परंतु मुंबईत अनेक ठिकाणी होणाऱ्या वाहतूककोंडीत नागरिक तासनुतास अडकून पडत असताना त्यावर कोणत्याही यंत्रणेचे लक्ष नाही, हे दुर्दैवी म्हणावे लागेल. मुंबईत दररोज नवीन वाहने रस्त्यावर येत आहेत. त्या तुलनेत रस्ते लहान होत चालले आहेत. मुख्य रस्त्यांवर मेट्रो, उड्डाणपूल प्रकल्प उभारण्यात आले आहेत. हे प्रकल्प उभारताना वाहतूककोंडीचा विचार होताना दिसत नाही. वेगवान प्रवास करून वाहने काही मिनिटांत पुन्हा वाहतूककोंडीत अडकत आहेत. नवीन प्रकल्प राबविण्यात येत असले, तरी त्यांच्या दर्जावर प्रश्नचिन्ह निर्माण झाले आहे. त्यामुळे मुंबईकरांचा प्रवास भविष्यात सुखकर होईल, अशी आशा बाळगल्यास ती फोल ठरणारी असेल. सुमारे ५० लाख वाहने मुंबईत आहेत. गदींच्या वेळी मुंबईतील अनेक रस्ते वाहनांच्या कर्णकर्कश आवाजात हरवून जातात. जड वाहनांसाठी रस्त्यावर वेळा निश्चित करून देण्यात आल्या आहेत. मात्र याचा फारसा परिणाम होताना दिसत नाही. रस्त्यांवर होणारी दुर्घाा पाहिके वाहतूककोंडीस कारणीभूत ठरत आहे. मेट्रोमुळे रस्त्यावरील वाहनांची संख्या कमी होईल, असे सांगण्यात येत होते. परंतु रस्त्यावरील वाहनांची संख्या कमी झालेली नाही. मुंबईत दररोज नवीन वाहने रस्त्यांवर येऊन वाहतूककोंडीत भर घालत आहेत. वाहतूककोंडीवर ताडणा काढण्यासाठी वाहन खरेदीला लागाम घालण्यासाठी परिवहन विभाग विचार करू लागला आहे. मुंबई महानगरसह राज्यातील प्रमुख शहरांमध्ये वाहतूककोंडीने नागरिक त्रस्त होऊ लागले आहेत.

ते काश्मीरमध्ये पर्यटकांवर झालेल्या दहशतवादी हल्ल्यानंतर भारतात जेवढी संतापाची लाट उसळली आहे, तेवढीच अपेक्षांची सुद्धा. बहुमतात असलेले एनडीए सरकार आता कठोर निर्णय घेईल आणि सैन्य दले अचूक कारवाई करतील, असा विश्वास भारतीयांना आहे. पुलवामा हल्ल्यानंतर सर्जिकल स्ट्राईकद्वारे पाकव्याप्त काश्मीरमधील दहशतवाद्यांची स्थळे उद्ध्वस्त करण्यात आली. आताही तशाच प्रकारचा सर्जिकल स्ट्राईक होणार का? की पाकव्याप्त काश्मीर पुन्हा आपल्या ताब्यात मिळविण्यासाठी युद्ध छेडले जाणार? की पाकिस्तानचे दोन तुकडे करणारा काहीतरी जबरदस्त संघर्ष सुरू होणार? अशा बहुविध चर्चा सुरू झाल्या आहेत. आततायी तशाच प्रकारचा अतिरंजित वृत्तांची बरसात केली जात आहे. अखेर केंद्र सरकारकडून विशेष नियमावली जारी करून माध्यमांना जबाबदारीची जाणीव करून दिली गेली आहे. दिल्लीत बैठकांचा सिलसिला कायम असल्याने केवळ भारतवासीयांचेच नाही, तर जगाचेही लक्ष भारत-पाककडे लागले आहे.

सर्वप्रथम हे लक्षात घ्यायला हवे की, छुपे किंवा थेट युद्ध पुकारून दहशतवाद संपुष्टात येत नाही. अनेकांना वाटते की, भारताने मोठी कारवाई केली की दहशतवादी हल्ले बंद होतील किंवा पाकव्याप्त काश्मीर भारतात आले की, काश्मीर खोरे शांत होईल; मात्र, असे काहीच होण्याची सुतराम शक्यता नाही. आजवरचा इतिहास धुंडाळता, तर लक्षात येईल की, युद्ध, संघर्ष किंवा आक्रमणाने कुठलाही प्रश्न कायमस्वरूपी मिटलेला नाही. उलट त्यातून अस्संख धुमारे फुटतात. जखम चिघळते आणि वेदनांची उठसठ तेवढी उरते. कुठल्याही देश किंवा प्रदेशातील वादाकडे पाहिल्यास त्याची खात्री मिळते.

सामरिकशास्त्रातील काही तज्ज्ञांच्या मते, भारत-पाक यांना युद्धात खेपण्यासाठी पहलगाम हल्ला घडविण्यात आला आहे. त्याचा सूत्रधार चीन असू शकतो. भारताशी त्याचे फारसे सख्य नाही. दिवाळखोर पाक

सर्जिकल स्ट्राईक, युद्ध की आणखी काही?

पहलगाम हल्ल्यानंतर भारतवासऱ्यांच्या अपेक्षा प्रचंड वाढल्या आहेत. ‘होऊन जाऊ द्या एकदाचे’, ‘पीओके आता घेऊनच टाका’, ‘करा एक घाव आणि दोन तुकडे’ अशा घोषणा आणि सोशल पोस्टचा सुळसुळट आहे. भारत सरकार आणि सैन्य दलांवर कमालीचा दबाव निर्माण झाल्याने आता काय होणार? सर्जिकल स्ट्राईक, युद्ध की आणखी काही?

त्याला सर्वांगाने हवा आहे. शिवाय भारत हा जगातील तिसरी अर्थव्यवस्था होणार आहे. पहिल्या दोघात अमेरिका आणि चीन हेच आहेत. महासत्ता वाटचालीत चीनला केवळ भारताचा अडथळा आहे. कारण, भारताची बाजारपेठ आणि क्षमता. त्याचच भारतात बहुमताचे सरकार कार्यरत असून, लोकशाही व्यवस्था सुद्धा बळकट आहे. त्यामुळे भारताला शह देण्यासाठी पाक व्याप्त काश्मीरमधील दहशतवाद्यांचा वापर करण्यात आला. याद्वारे भारत व पाक युद्धात उतरतील. पाक थेट चीनला शरण जाईल. तसेच, भारतीय अर्थव्यवस्थेला मोठा फटका बसेल, विकासाचा वेग मंदावेल आणि जीवितहानीही मोठी होईल. म्हणजेच, एखाद्या घडयंत्र्याला आपण बळी पडत आहोत का? याचा विचारही प्रत्युत्तर देताना करावा लागणार आहे.

युद्ध हे कुणालाही परवडणारे नसते. त्याची किंमत वसूल केली जातेच. भारत-पाक युद्ध झाले, तर सरकार जनतेवरील करात वाढ करू शकते. याचा परिणाम नागरिकांच्या खर्च आणि गुंतवणूक यावर होईल किंवा भारत सरकार कर्जही घेऊ शकते. ते कुणाकडून घेणार? यातून कर्जबाजारीपणाचा रोग येणार. सरकार दिवाळखोरीच्या दिशेने जाऊ शकते. किंवा नोटा छापण्याचा पर्याय आहे. यातून चलन फुगवता वाढेल. युद्धामुळे महंगाई वाढते. जनता होरपळून निघते.

जात आता सामाजिक नव्हे, तर पूर्णतः राजकीय विषय बनला आहे. राहुल गांधीच्या सातत्यपूर्ण मागणीमुळे मोदी सरकारने अखेर जातनिहाय जनगणनेचा निर्णय घेतला. ही जनगणना ओबीसींचे प्रतिनिधित्व, योजनांची अंमलबजावणी व यरजानुसार धोरण आखण्यासाठी उपयुक्त ठरणार आहे, मात्र, जातनिहाय जनगणनेसाठीचा कालबद्ध कार्यक्रम आणि निधीची तरतूद अद्याप केलेली नाही. अद्याप निधी व कार्यक्रम जाहीर न झाल्यामुळे अंमलबजावणीवर प्रश्नचिन्ह कायम आहे.

महाराष्ट्रात आणि भारतात आता ‘जात’ हा काही फक्त सामाजिक विषय राहिलेला नाही, तर तो पूर्णतः राजकीय झालेला आहे. मंडल आयोगापासून तर राजकारणाच्या केंद्रस्थानी राहिली आहे. विशेषतः उत्तरेतल्या राजकारणात जातीच्या आधारे प्रादेशिक पक्ष स्थापन झाले आणि सत्तेवरही आले. जातींच्या अस्मितेचे हे मॉडेल राजकारणात यशस्वी ठरले. २०१४च्या निवडणुकीत भाजपनेही आमचे पंतप्रधानपदाचे उमेदवार नरेंद्र मोदी ओबीसी आहेत हा प्रचार करून मते मागिलेली. राहुल गांधींनी सातत्याने जातनिहाय जनगणनेची मागणी केली. पण पंतप्रधानांनी ‘एक तो सेफ है’चा नारा देत जातनिहाय जनगणनेची मागणी करणाऱ्यांची अर्बन नक्षली म्हणून खिल्ली उडवली. जनगणना करण्याचा निर्णय घेतला. पण राजकीय यूटर्न घेण्यात पटाईत असणाऱ्या पंतप्रधान नरेंद्र मोदींनी ११ वर्षांचा विरोध सोडून देत ३० एप्रिल रोजी आगामी जनगणनेसोबत जातनिहाय जनगणना करण्याचा निर्णय घेतला.

स्वातंत्र्यापूर्वी सन १८८१ ते १९३१ ब्रिटिश शासनकाळात जातनिहाय जनगणना झाल्या होत्या. स्वातंत्र्यानंतर जातनिहाय जनगणना करायची नाही असा धोरणात्मक निर्णय घेतला. त्यानंतरच्या सर्व जनगणनेमध्ये अनुसूचित जाती आणि जमातींचे सर्वेक्षण केले गेले. २०११साली मनमोहन सिंह यांच्या नेतृत्वाखालील यूपीए सरकारने जनगणनेसोबत जातनिहाय सामाजिक आर्थिक सर्वेक्षण केले. पण त्या आकडेवारीत काही चुका आणि तफावत असल्याच्या तक्रारी होत्या. त्याबाबत राज्य सरकारांसोबत मिळून त्या दूर करेपर्यंत केंद्रात सत्ताबदल झाला आणि सत्तेवर आलेल्या मोदी सरकारने ही आकडेवारी जाहीर करणार नाही, अशी भूमिका घेतली. पण गेल्या १० वर्षांच्या कार्यकाळात

जातनिहाय जनगणनेची डेडलाईन कधी?

विविध योजनांच्या आखणी आणि अंमलबजावणीसाठी याच आकडेवारीचा उपयोग केला.

राहुल गांधींचा पाठपुरावा

काँग्रेस पक्षाचे नेते राहुल गांधी सातत्याने जातनिहाय जनगणनेचा मुद्दा उपस्थित करत होते. संसद आणि संसदेबाहेर त्यांनी सातत्याने हा मुद्दा लावून धरला. जातनिहाय जनगणना हा समाजाचा एक्स-रे आहे तो केल्याशिवाय खरी स्थिती समजणार नाही. आकडेवारी समोर आल्याशिवाय संख्येइतके प्रतिनिधित्व मिळणार नाही, हे त्यांनी वारंवार सांगितले. काश्मीर ते कन्याकुमारी पदयात्रा व मणिपूर ते मुंबई या भारत जोडो न्याययात्रेच्या माध्यमातून देशभर त्यांनी ही मागणी पोहोचवली, त्यांना जनतेचा पाठिंबाही मिळाला. संसद, राजकीय सभा, संविधान समेलने, विचारवंत, युवकांशी, विद्यार्थ्यांशी संवादादरम्यान त्यांनी हा मुद्दा लावूनच धरला. जातीनिहाय जनगणना करायचा लागेल, ती करायला आम्ही तुम्हाला भाग पाडू, असे आव्हान त्यांनी संसदेत मोदींना दिले होते. दरम्यानच्या काळात काँग्रेसशासित तेलंगणा, कर्नाटक आणि काँग्रेस आघाडीच्या बिहार सरकारने जातनिहाय आर्थिक सर्वेक्षण केले. यातून इतर मागासवर्गीयांची संख्या अनुमानापेक्षा जास्त असल्याचे स्पष्ट झाले. त्यानंतर बिहार सरकारने आरक्षण ६५टक्के इतके वाढवले. यामुळे इतर राज्यातील मागासवर्गीयांनाही आपली संख्या जास्त आहे अशी भावना झाली व या मागणीला बळ मिळाले. पण पंतप्रधान मोदींनी गरीब, तरण, महिला व शेतकरी या चार जाती असल्याचे सांगत जातनिहाय जनगणनेला विरोध केला.

भाजपचे यूटर्न

नरेंद्र मोदींच्या कार्यकाळातील भाजपचे राजकारण कोणत्याही विचारधारेवर किंवा तत्त्वांवर आधारित नाही, तर ते फक्त ‘सत्तामेव जयते’वर केंद्रित आहे. मोदींनी पंतप्रधान होण्यापूर्वी आधार कार्ड, मरणा, जीएसटीला प्रचंड विरोध केला. पण सत्तेवर येताच श्रेय घेण्याचा प्रयत्न केला. तीन शेतकरी कायदे, जातनिहाय जनगणना या मुद्द्यांवर सरकारने कोलाटी मारली. काँग्रेस पक्षाने जातनिहाय

जनगणना होऊ दिली नाही, असे तदन खोटे विधान माहिती व दूरसंचार मंत्री आश्विनी वैष्णव यांनी केले आणि त्यानंतर देशभरातील भाजप नेत्यांनी त्यांचे विधान ह्छोटे बोल पण रेटून बोलह्म ही म्हण सार्थ करत आळवले. गेली १० वर्षे आपण जी भूमिका घेतली आज त्याच्या उलट भूमिका घेऊन ती किती सफाईदारपणे वटवली आणि लोकांना कसे फसवले याचा आनंद भाजप नेत्यांच्या चेहऱ्यावर ओसडून वाहताना जनतेने पाहिला आहे.

विरोधी पक्षांकडून स्वागत

सरकारने जातनिहाय जनगणनेचा निर्णय घेतल्यानंतर

लोक सभे तीला

विरोधी पक्षनेते राहुल गांधी आणि राष्‍ट्रसभेतील विरोधी पक्षनेते व काँग्रेस पक्षाचे राष्ट्रीय अध्यक्ष मल्लिकार्जुन खर्गे यांनी या निर्णयाचे स्वागत केले. काँग्रेस पक्षाने आपला निवडणूक जाहीरनामा न्यायप्रज्ञात जातनिहाय जनगणना करण्याचे व आरक्षणाची ५० टक्क्यांची मर्यादा हटवण्याचे आश्वासन दिले होते याची आठवण करून देत एका निश्चित कालवधीत हे काम पूर्ण करावे, अशी मागणीही केली.

जातनिहाय जनगणनेचे फायदे

जातनिहाय जनगणना झाल्यानंतर देशातील जातींची व त्या जातींच्या लोकांची प्रत्यक्ष संख्या देशासमोर येईल. त्यामुळे त्यांची सामाजिक, आर्थिक स्थिती व त्यांना किती प्रतिनिधित्व मिळते आहे, हे समोर येईल. लाभार्थ्यांची नेमकी संख्या कळाल्याने शिक्षण, आरोग्य, रोजगार, महिला विकास, कुटुंब कल्याण अशा योजनांची

प्रभावी अंमलबजावणी करता येईल. अनेक छोट्या जातींना अद्याप ओळखही मिळालेली नाही त्यांना प्रतिनिधित्व मिळेल. ओबीसींना आरक्षण आहे, पण त्यांची लोकसंख्या किती आहे याची माहिती नाही. त्यांच्या लोकसंख्येचा निश्चित आकडा मिळाल्यामुळे आरक्षण, प्रतिनिधित्व व योजनांतील त्यांचा वाटा निश्चित करता येईल. तालुका, जिल्हा आणि राज्यातली जातींच्या लोकसंख्येचा आकडा कळेल त्यामुळे स्थानिक गरजांनुसार योजनांची आखणी करता येईल. शेवटच्या घटकापर्यंत लाभ पोहोचवण्याचे व प्रतिनिधित्व देण्याचे काम सोपे आणि वेगवान होऊ शकेल.

काम सोपे आणि वेगवान होऊ शकेल. २४ डिसेंबर २०१९ रोजी कॅबिनेटमध्ये २०२१ च्या जनगणनेसाठी ८ हजार २५४ कोटी रुपये मंजूर केले, पण अर्थसंकल्पात फक्त ५७५ कोटी रुपये काळ आणि जवळपास १० महिन्यांचा काळ आणि जवळपास १२ हजार कोटी रुपयांच्या निधीची आवश्यकता असेल असे जाणकार सांगतात. सरकारने यासाठीची निधीची तरतूद आणि कालबद्ध कार्यक्रम

भारतीय राजकारणाचे नवे वळण

केंद्र सरकारने जातनिहाय जनगणनेची घोषणा केल्याने देशातील राजकारण पुन्हा एकदा वेगळ्या वळणाने जाईल किंवा कसे, याबाबत चर्चा सुरू झाली आहे. जात वास्तव हे भारतीय समाजाचे व्यवच्छेदक लक्षण आहे. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी जाती म्हणजे बंदिस्त वर्ग असल्याचे म्हटले होते. भारतीय उपखंडात जातनिहाय सामाजिक व्यवहारांसोबतच आर्थिक स्तराची वैशिष्ट्यपूर्ण उतरंड देखील जातनिहायच असलेली दिसते. त्यामुळे सध परिस्थितीत भारतातील जातींची आर्थिक, सामाजिक परिस्थिती नेमकी काय आहे, हे जोखण्यासाठी संपूर्ण देशात जातनिहाय जनगणना आवश्यक आहे. केंद्र सरकारचे अर्थ, कामगार, महिला व बालविकास, समाजकल्याण आदी खात्यांद्वारे होणाऱ्या सर्वेक्षणांमधून समोर येणाऱ्या सांख्यिकीद्वारे जी माहिती मिळते, त्यात या जनगणनेमुळे मोलाची भर पडणार आहे. त्यामुळे बुधवारी केंद्र सरकारच्या राजकीय व्यवहार समितीत पंतप्रधान नरेंद्र मोदी व इतर नेत्यांनी घेतलेल्या या निर्णयाचे स्वागत करायला हवे. ही मागणी देशात मंडल आयोग लागू झाल्यानंतर उत्तर भारतातील ओबीसी जनाधार असलेल्या पक्षांकडून सातत्याने केली जात आहे. यात प्रामुख्याने लालूप्रसाद यादव, नितीश कुमार, मुलायमसिंह ही नावे असली तरी गेले काही दिवस काँग्रेस नेते राहुल गांधी यांनी देखील हिरीरीने ही मागणी लावून धरली आहे, तर यातून भारतीय समाज दुभंगला जाण्याची भीती व्यक्त करत ती धुडकावून लावण्याचे काम भाजप नेतृत्व सातत्याने करत आले होते. त्यामुळे अचानक घेतलेल्या या निर्णयामागील राजकीय गणिते व हेतू समजून घेणे गरजेचे आहे. नव्वदच्या दशकाच्या सुरुवातीस देशाने खुल्या आर्थिक धोरणाचा स्वीकार केल्यानंतर देशाच्या अर्थव्यवस्थेत जसे मूलगामी बदल झाले तसेच सामाजिक, राजकीय व सांस्कृतिक जडणघडणीवरही त्याचे दूरगामी परिणाम झाले. भारतीय बाजारपेठ जागतिक स्तरावर खुली झाली. त्यातून नवे उद्योग आले आणि पूर्वी निम्न मध्यमवर्गाच्या जवळ असणारा मध्यमवर्ग श्रीमंत वर्गाच्या शेजारी जाऊन बसला. नव्या गलेलुडू पगारांच्या नोकऱ्या व त्यासाठी गरजेचे असणारे शैक्षणिक धोरण तयार झाले. अगदी शिक्षणापासून ते वैद्यकीय सेवांपर्यंत सरकारची जबाबदारी कमी होत गेली. खासगीकरण म्हणजेच विकास व त्याला पूरक धोरण म्हणजे विकासाभिमुख सरकार, असा एक समज घडवला गेला. दुसऱ्या बाजूला निम्न स्तरावरील जनतेत मोठी उलथापालथ झाली. भारतातील बहुतांश समाज हा शेती व त्यावर आधारित व्यवसायांशी संबंधित होता. नव्या आर्थिक धोरणात देशाच्या अर्थव्यवस्थेचा कणा असलेल्या कृषीबाबत कोणतेही मूलगामी धोरण ठरवले गेले नाही. त्याचा कृषक जातींसमोर मोठे आर्थिक, सामाजिक आव्हान उभे राहिले. या जातींमधील नेतृत्वाला आरक्षण हाच एकमेव हुक्ममी मार्ग दिसू लागला. महाराष्ट्रात मराठा, उत्तर भारतात जाट, गुजरातेत पाटीदार, आंध्र प्रदेशात कापू आदी शेतकरी जातींमधून आरक्षणाच्या मागण्या होऊ लागल्या. या जातींचा समावेश इतर मागासवर्गीयामध्ये केल्यास आमचे काय होईल, अशी भीती ओबीसी जातींमधून व्यक्त होऊ लागली. त्यातच इतर मागासवर्गीयांमधील गुज्जर, धनगर आदी जातींमधून त्यांचा समावेश अनुसूचित जमातीत करण्याच्या जोरदार मागण्या होऊ लागल्या. देशात अनुसूचित जाती, जमाती व ओबीसी असे एकूण ४९.५० टक्के आरक्षण देण्याची तरतूद आहे. आरक्षणाचा हा टक्का पन्नास टक्क्यांच्या वर जाऊ नये, असे निर्देश इंदिरा सहानी यांनी मंडल आयोग लागू करण्याविरोधात सवोच्च न्यायालयात दिलेल्या आव्हानावर निकाल देताना न्यायालयाने म्हटले आहे. त्यामुळे नव्या जातींपुढे उभ्या राहिलेल्या आर्थिक आव्हानांची उपाययोजना आरक्षणातून होऊ शकते, असे कोणाला कितीही वाटले तरी ठरलेल्या टक्केवारीच्या पुढे जाता येणे सध्या शक्य नाही. देशभरात कुठल्या जातीची टक्केवारी किती, ओबीसींची एकूण संख्या किती व त्यातील कोणत्या जातींचा आर्थिक, सामाजिक स्तर आरक्षणातून उंचावला आहे किंवा कसे, हे समजण्याकरिता ही जनगणना उपयोगी ठरणार आहे. अर्थात या जनगणनेचे निकष कोणते असणार, या कळीच्या मुद्द्याबरोबरच यातून समोर येणारी आकडेवारी जनतेसमोर ठेवण्याचे धैर्य सरकार दाखवणार का, हे देखील अत्यंत महत्त्वाचे असणार आहे. यापूर्वी २०११मध्ये मनमोहन सिंग सरकारने केलेली सामाजिक आर्थिक आणि जनगणना असा व बिहार, तेलंगण, कर्नाटक या राज्यांमध्ये झालेले जात सर्वेक्षण, संपूर्ण आकडेवारी जनतेसमोर ठेवण्याचे धैर्य ना राहुल गांधी यांनी दाखवले, ना नितीश-लालूंच्या पक्षाने. जातनिहाय जनगणनेच्या निमित्ताने लोकशाहीत माहितीचा पहिला अधिकार जनतेचा असल्याने तो माहिती सार्वजनिक व्हावी, याची केंद्र सरकारने आठवण ठेवली तरी पुष्कळ!

चटकदार रीव्हर्स वडापाव

साहित्य : ४ व्हाइट ब्रेड स्लाइस, बेसन, हिरवी चटणी, लाल सुकी चटणी, ६ पाकळ्या बारीक चिरलेला लसूण, आल्याचा तुकडा ठेचलेला, कढीपत्ता, १ कांदा बारीक चिरलेला, बेकिंग सोडा, हिंग, जिरे, मोहरी, हिरवी मिरची बारीक चिरलेली, मीठ, ४ उकडून कुस्करलेले बटाटे, कोथिंबीर बारीक चिरलेली, तेल.

भाजीची कृती : प्रथम पॅनमध्ये

१ टेबलस्पून तेल गरम करायला ठेवा. तेल तापले की, त्यात जिरे, मोहरी, कढीपत्ता, हिंग, लसूण, आले, हिरवी मिरची, कांदा व हळद घालून नीट ढवळून एक करा. कांदा लालसर झाला की त्यात कुस्करलेला बटाटा घाला व मिश्रण नीट परतवत राहा. नंतर आवश्यक तेवढे मीठ घाला आणि झाकण ठेवून एक वाफ काढा. मग कोथिंबीर घाला व गॅस बंद करा.

बेसनाचा घोळ : एका बाजलमध्ये बेसन घ्या. त्यात १/२ टीस्पून प्रत्येकी बेकिंग सोडा, हळद व मीठ घाला. आवश्यकतेनुसार पाणी घालून बेसनाचा घोळ तयार ठेवा.

सॅंडविच कृती : ब्रेड स्लाइसच्या कडा कापून घ्या व चार चौकोनी तुकडे करा. एका

तुकड्यावर हिरवी चटणी लावा व त्यावर लाल चटणी टाका. दुसरा ब्रेडचा तुकडा त्यावर

ठेवा. अशाप्रकारे सर्व सॅंडविच करून घ्या. आता पॅन गॅसवर गरम करायला ठेवा व त्यात थोडे तेल घालून पसरवा. तेल तापल्यावर तयार छोटे सॅंडविच दोन्ही बाजूनी भाजून घ्या.

कृती : वरील तयार भाजीचे गोळे करून तयार ठेवा. एक गोळा घेऊन हातावर त्याची पाती करा व पातीवर वरील सॅंडविच ठेवा. वरून दुसरी पाती ठेवा व सॅंडविच बटाट्यानी नीट बंद करून हलक्या हाताने दाबा. अशाप्रकारे सर्व सॅंडविचचे वडे तयार करून घ्या. कढईत तळण्यासाठी मध्यम आचेवर तेल तापायला ठेवा. आता प्रत्येक वडा बेसनाच्या घोळात बुडवून तेलात तळून घ्या व मधून कापून चटणी किंवा सॉसबरोबर गरम गरम सर्व्ह करा.

केसांचं
आरोग्य जर निरोगी राखायचं असेल तर त्यांची नीट काळजी घेणं गरजेचं आहे. लांबसडक, काळेभोर केस असावेत अशी प्रत्येक तरुणीची इच्छा असते. मात्र असे केस मिळवण्यासाठी केसांना दररोज तेल लावणं गरजेचं आहे. केसांना दररोज तेल लावल्यामुळे केसांची मुळं मजबूत होतात. त्यासोबतच डोक्यावरील त्वचेसाठीही तेल तितकंच गरजेचं असतं. तेलामुळे डोक्यावरील त्वचेला पोषण मिळतं. तसंच रक्तपुरवठाही सुरळीत होतो.

केसांसाठी

नारळाचं तेल, बदामाचं तेल किंवा मोहरीचं तेल विशेष गुणकारी असतं. या तेलाचा वापर केल्यामुळे केस काळेभोर घनदाट होण्यास मदत होते. तेलालाच करताना गोष्टींकडे

मात्र वापर काही

केसांना तेल लावताना घ्या 'ही' काळजी

विशेष लक्ष देणं गरजेचं आहे.

चला तर मग जाणून घेऊयात तेल लावताना कोणत्या

गोष्टी कराव्यात आणि कोणत्या

गोष्टी टाळव्यात

याविषयी -

डोक्यावरील त्वचेकडे लक्ष देणे

तेल लावताना

डोक्यावरील त्वचेकडे लक्ष देणे विशेष

गरजेचं आहे. त्यासोबतच केसांच्या

मुळाकडेही तितकंच लक्ष द्यावं लागतं.

केसांची मूळ मजबूत असतील तर

केसांची वाढ लवकर होते. त्यासोबतच

केसांची गळतीदेखील होत नाही.

डोक्यावर नारळाच्या तेलाने मसाज

केल्यास याचा परिणाम लवकर दिसून

येतो.

रोज केसांना मसाज करावा

केसांच्या आरोग्यासाठी केसांना

केवळ तेल लावणं हा उपाय नाही तर

तेल लावण्यासोबतच केसांच्या मुळांना

मसाज करणेदेखील गरजेचं आहे.

मसाज करण्यासाठी शक्यतो कोमट

तेलाचा वापर करावा. कोमट तेलाने

मसाज केल्यामुळे केसांची मुळं

बळकट होतात.

तेल लावणं कधीही विसरू नका

केसांना तेल लावल्यामुळे

अनेक वेळा केसांमध्ये चिकटपणा

निर्माण होतो, अशी तक्रार

महिला वर्गातून येत

असते. त्यामुळे अनेक

वेळा तरुणी केसांना तेल

लावण्याचं टाळतात.

मात्र केसांना तेल न

लावण्याची चूक कधीही करू नका.

केसांच्या वाढीसाठी तेल लावणं

महत्वाचं आहे. घराच्या बाहेर

पडल्यानंतर केसांना धूळ, माती, प्रदूषण

या साऱ्या घटकांचा सामना करावा

लागतो. त्यामुळे केस कोरडे होतात.

परिणामी केसांचं गळण्याचं आणि

केस तुटण्याचं प्रमाण वाढतं. या साऱ्या

समस्यांपासून सुटका मिळवण्यासाठी

केसांना तेल लावणं गरजेचं आहे.

तेल किंवा शामूचा अतिरेकही करू नये

कोणतीही गोष्ट प्रमाणापेक्षा जास्त

झाली तर त्याचे दुष्परिणामही सहन

करावे लागतात. त्यामुळे तेल असो

किंवा शामू दोघांचाही वापर प्रमाणात

असावा. जर डोक्यावर तेलाचा जास्त

मारा झाला तर डोक्यावरील भार वाढतो

आणि केसदेखील तेलकट दिसून

लागतात.

ताडगोळे हे फळ वर्षामध्ये ठरावीक ऋतूमध्ये, म्हणजे उन्हाळ्यामध्ये उपलब्ध असणारे फळ आहे. याची चव काहीशी शहाळ्यातील मलई प्रमाणे लागत असून, चवीला हे फळ भुरुर असते. इंग्रजी भाषेमध्ये 'आईस अॅपल' या नावाने ओळखले जाणारे हे फळ आरोग्याच्या दृष्टीने देखील अतिशय गुणकारी असल्याचे म्हटले जाते. या फळाला भुंजाल या नावानेही काही प्रांतांमध्ये ओळखले जाते. या फळाचे आरोग्यासाठी असणारे फायदे जाणून घेऊ या...

बहुगुणकारी ताडगोळे

ज्यांना वजन घटवायचे

असेल, त्यांच्यासाठी या

फळाचे सेवन उत्तम आहे.

या फळाच्या गरामुळे आणि

यामध्ये असलेल्या रसामुळे

भूक शमण्यास मदत होते.

त्यामुळे वारंवार काही ना

काही खाण्याची इच्छा होत

नाही. ज्यांना लिक्वरशी

निगडित काही समस्या

असतील त्यांच्यासाठी

देखील या फळाचे सेवन

उपयुक्त आहे.

या फळामध्ये

पोटेशियम

मुबलक

मात्रेमध्ये

असून

त्यामुळे

लिक्वरमध्ये

साठलेले

घातक, विपारी पदार्थ

बाहेर पडण्यास मदत होते.

या फळाच्या सेवनामुळे

शरीराला श्रम करण्यासाठी

आवश्यक ताकद आणि

ऊर्जा मिळत असते.

या फळाच्या सेवनामुळे

शरीरातील ग्लूकोजची

पातळी वाढत असल्यामुळे

दिवसभराच्या कामासाठी

लागणारी ताकद या

फळाच्या सेवनाने मिळत

असते.

या फळाच्या सेवनाने

शरीराला आवश्यक

असलेले क्षार आणि

इतर पोषक तत्त्वे

संतुलित मात्रेमध्ये मिळत

असतात. ज्यांना त्वचेवर

उन्हाळ्यामुळे सतत

पुरळ येत असेल किंवा

ज्यांना या दिवसांमध्ये

चेहऱ्यावर सतत मुरुमे

येत असतील त्यांच्यासाठी

देखील या फळाचे

सेवन उत्तम आहे. या

फळामध्ये कर्करोगप्रतिरोधी

तत्त्वे असून, विशेषतः

महिलांमध्ये आढळणाऱ्या

स्तनाचा कर्करोग

टाळण्यासाठी या फळाचे

सेवन उत्तम मानले गेले

आहे. या फळामध्ये

अंथोसायनिन नामक

फायटोकेमिकल स्तनाच्या

कर्करोगापासून बचाव

करणारे आहे. आरोग्यासाठी

या फळाचे फायदे

पुणेपूर मिळवण्यासाठी

उन्हाळ्याच्या दिवसांमध्ये

या फळाचे भरपूर सेवन

करावे.

कोणतेही ॲप डाऊनलोड करताना राहा सावध! 'या' ४ गोष्टींकडे द्या विशेष लक्ष, नुकसान होणार नाही

गुजर्स गुगल प्ले स्टोरवरून

ॲप्स डाऊनलोड करतात. पण

तुम्हाला माहिती आहे का? गुगल

प्ले स्टोरवरून ॲप्स डाऊनलोड

करणे कधी-कधी धोकादायक ठरू

शकते. कसे ते जाणून घ्या. आजकाल

प्रत्येकाकडे स्मार्टफोन असतो आणि

त्यामध्ये अनेक ॲप्स असतात. या

ॲप्समुळे रोजची अनेक महत्वाची

कामे कुठल्याही अडचणींशिवाय

पार पडतात. अनेक जण गुगल प्ले

स्टोरवरून ॲप्स डाऊनलोड

करतात. पण तुम्हाला माहीत आहे

का की, काही वेळा गुगल प्ले

स्टोरवरून ॲप्स डाऊनलोड

करणे धोकादायक ठरू शकते. तुम्ही

ॲंड्रॉइड युजर असाल तर ही विशेष

माहिती नक्कीच तुमच्या कामी येईल.

पाहा डिटेल्स.

असे सुरक्षित रहा

तुम्ही डाऊनलोड करत

असलेले ॲप तुम्हाला कोणत्या

पर्मिशन्स विचारात याकडे नेहमी

लक्ष दिले पाहिजे. उदाहरणार्थ-

तुम्ही एडिटिंग ॲप डाऊनलोड

केल्यास ते ॲप तुम्हाला स्टोरेज,

कॅमेरा, मायक्रोफोन आणि फोटो

गॅलरी यासाठी परवानगी मागते.

पण त्या ॲपला कोणत्या परवानग्या

हव्यात याकडे तुम्हाला लक्ष द्यावे

हे असू शकते धोकादायक

काही वेळा गुगल प्ले स्टोरवरून ॲप्स डाऊनलोड करणे

धोकादायक ठरू शकते. कारण, गुगल प्ले स्टोर मालवेअर आणि

हॅकर्ससाठी ॲप्स फारसे स्कॅन करत नाही. अशा परिस्थितीत गुगलच्या

स्टोरवर मालवेअर प्रभावित ॲप्स असण्याची शक्यता आहे. तुम्ही

हे ॲप डाऊनलोड केल्यास ते तुमचा वैयक्तिक डेटा चोरू शकतात. हे

तुमची आर्थिक ओळखपत्रे देखील चोरू शकतात.

लागेल. जेव्हाही आपण एखादे ॲप

डाऊनलोड करतो तेव्हा त्याचे रिव्ह्यू

नक्की वाचा. हे अत्यंत महत्वाचे

आहे. कारण, लोक त्यांच्या ॲपच्या

अनुभवावर आधारित रिव्ह्यू

देतात. तुम्हाला ॲपचे वाईट रिव्ह्यू

आढळल्यास ॲप डाऊनलोड

करू नका.

जेव्हा तुम्ही एखादे ॲप

डाऊनलोड करता, त्याआधी ते ॲप

किती वेळा डाऊनलोड केले आहे

ते पहा. ही तपासणी करणेदेखील

महत्वाची आहे. कारण, जितक्या

जास्त लोकांनी ॲप डाऊनलोड

केले आहे तितकाच ॲपवर अधिक

विश्वास निर्माण होतो.

गुगल प्ले स्टोरवर प्रत्येक ॲप

निर्माता त्यांच्या ॲपबद्दल तपशील

देतो. त्याचा स्रोत काय आहे हेदेखील

सांगतो. जर तुम्हाला स्रोत योग्य

वाटत असेल किंवा तपशील बरोबर

असतील तरच ॲप डाऊनलोड करा.

धकाधकीच्या जीवनात ग्रीन टीचे फायदे

आजचे धकाधकीचे जीवन, बदलती

जीवनशैली, बदलते आहार यांमुळे

अनेक आजार डोके वर काढत आहेत.

एवढंच नाही तर वाढत्या कामाच्या

तणावामुळे गेल्या काही वर्षांपासून ग्रीन

टी नियमित पिण्याच्या संख्येतसुद्धा

वाढ होताना दिसत आहे. योग्य

आणि नियमित प्रमाणात

ग्रीन टीचे सेवन

शरीरास हितकारक

ठरू शकते.

परंतु ग्रीन टीचे

प्रमाणाबाहेर सेवन

केल्यास ते आरोग्यास

घातकदेखील ठरू

शकते. ग्रीन टीमध्ये थेनॉईन तत्त्व जास्त

प्रमाणात असतात, त्यामुळे अमिनो

ॲसिड बनते. अमिनो ॲसिड शरीरात

ताजेपणा कायम ठेवण्यास मदत करते.

तसेच तुम्हाला थकवा जाणवत नाही.

सध्या तरुणांमध्ये आणि वृद्धांमध्ये

कॅल्शियमची समस्या वेगाने वाढत

आहेत. ग्रीन टीमध्ये कॅल्शियम असते जे

दातांवरील किटाणू मारण्यास सक्षम

असते. बॅक्टेरिया कमी झाल्याने अधिक

काळापर्यंत तुमचे दात चांगले राहतात.

सतत वाढत्या कामामुळे, दररोजच्या

</

अनधिकृत शाळा बिनबोभाट सुरुच... पालिका प्रशासनाच्या शाळांना केवळ सूचना

■**ठाणे** : ठाणे महापालिका हद्दीतील अनधिकृत असलेल्या ८१ शाळा अनधिकृत म्हणून घोषित केल्या आहेत. तसेच काही शाळांच्या विरोधात फौजदारी कारवाई देखील केली आहे. परंतु असे असतानाही आजही अनेक शाळांमध्ये नवीन शैक्षणिक वर्षासाठी प्रवेश दिला जात असल्याची धक्कादायक बाब उघड झाली आहे. त्यामुळे महापालिकेने पुन्हा पालकांमध्ये अनधिकृत शाळांबाबत जनजागृती करण्याचा निर्णय घेतला असून आपल्या पाल्ल्यांचा त्या शाळांमध्ये प्रवेश घेऊ नये असे आवाहन केले आहे. त्याचबरोबर ज्या शाळा अनधिकृत आहेत, त्यांनी त्या शाळा तत्काळ बंद कराव्यात, अशा सूचनाही महापालिकेच्या शिक्षण विभागाने दिल्या आहेत.

ठाणे महापालिकेच्या माध्यमातून दरवर्षी अनाधिकृत शाळांची यादी जाहीर केली

जात आहे. त्यातही काही शाळांवर कारवाई होते, तर काही शाळा या सुरुच असल्याचे चित्र दिसून येत आहे. त्यातही शाळा मंजूरीसाठी पत्रव्यवहार करण्यात आल्याचे सांगून खासगी अनधिकृत शाळेवाले विद्यार्थ्यांना प्रवेश देत आहेत. या शाळांची नोंदणी नाही, काही अनधिकृत शाळा अनधिकृत इमारतीत आहेत. काही अनधिकृत शाळा निवासी इमारतीत भाडेतत्वावर सुरू आहेत. या पार्श्वभूमीवर ठाणे महापालिका आयुक्त सौरभ राव यांनी अनधिकृत शाळांच्या

स्थितीचा नुकताच आढावा घेऊन शहरातील अनधिकृत शाळांवर कारवाईचे आदेश दिले होते. परंतु आता पुन्हा नवीन शैक्षणिक वर्ष सुरू होत असल्याने महापालिकेच्या शिक्षण विभागाने पुन्हा या ८१ शाळांची यादी जाहीर केली आहे. या शाळांमध्ये पालकांनी आपल्या पाल्यांचा प्रवेश घेऊ नये, असे आवाहन केले आहे. या माध्यमातून जनजागृती देखील केली जात आहे. ठाणे महापालिकेने जाहीर केलेल्या अनधिकृत शाळांच्या यादीत दिल्यातील सर्वाधिक

अनधिकृत शाळांवर कारवाई करण्याची मनसेची मागणी

भिंदी पालिका प्रशासनाने शहरात १८ अनधिकृत प्राथमिक शाळा सुरू असल्याची यादी जाहीर केली असून अशा शाळांमधून पालकांनी आपल्या पाल्यांचे प्रवेश करू नये, असे आवाहन केले आहे. परंतु या शाळा गेल्या काही वर्षांपासून सुरू असून त्यांच्यावर कोणतीही ठोस कारवाई होत नाही. त्यामुळे या शाळा चालकांचे फावले असते. पालिका प्रशासनाने अशा अनधिकृत शाळांवर फौजदारी गुन्हे दाखल करून त्या तत्काळ बंद कराव्यात, अशी मागणी महाराष्ट्र विद्यार्थी सेनेचे ठाणे जिल्हा ग्रामीण अध्यक्ष परेश चौधरी यांनी पालिका आयुक्त अनोल सागर यांना निवेदन देऊन केले आहे. अनधिकृत शाळांवर १ लाख रुपयांचा दंड व त्यानंतरही शाळा सुरू राहिल्यास प्रति दिवशी १० हजार रुपयांचा दंड ठोठावण्यात येईल, असे पत्र प्रशासनाने देऊनही या अनधिकृत शाळा बंद झाल्या नाहीत.

शाळांचा समावेश आहे. तसेच ८१ पैकी ७८ शाळा या इंग्रजी माध्यमाच्या असून हिंदीच्या दोन आणि मराठी माध्यमाच्या एका शाळेचा त्यात समावेश आहे. १९७०८ विद्यार्थ्यांचे भवितव्य अंधारात अनधिकृत शाळांविरोधात प्रशासनाने कारवाईचा बडगा उगारत ८१ अनधिकृत शाळांविरोधात पोलीस ठाण्यात तक्रारी दिल्या. त्यापैकी ६८ शाळांवर गुन्हे दाखल झाले आहेत. तर, १३ शाळांवर गुन्हा दाखल करण्याची प्रक्रिया सुरू आहे.

ठाणे महापालिका क्षेत्रात एकूण ८१ अनधिकृत शाळा असून त्यात १९७०८ विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत. या विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान होऊ नये, यासाठी त्यांचे इतर अधिकृत खासगी शाळांमध्ये समायोजन करण्यासाठी प्रशासनाने प्रयत्न सुरू केले होते. मात्र काही कारणास्तव तेही केवळ कागदावरच असल्याचे म्हटले जात आहे. अनधिकृत शाळांबाबत पालिका प्रशासन कडक कारवाई का करत नाही, असा प्रश्न सामान्य नागरिकांना पडला आहे.

भारतावर १० लाखांहून अधिक सायबर हल्ले पहलगाम हल्ल्यानंतर नोंद झाल्याचा महाराष्ट्र सायबर विभागाचा दावा

■**मुंबई** : जम्मू-काश्मीरमधील दहशतवादी विविध देशांतील हॅकिंग गटांनी भारताच्या सायबर प्रणालींवर १० लाखांहून अधिक ऑनलाईन हल्ले केल्याची नोंद महाराष्ट्र सायबर विभागाने केेली आहे.

पहलगाम हल्ल्यानंतर भारतावर १० लाखांहून अधिक सायबर हल्ले झाले, अशी माहिती महाराष्ट्र सायबर विभागाने अतिरिक्त महासंचालक यशस्वी दत्ते यांनी दिली. भारताच्या वेबसाइट आणि पोर्टलवर

अशी माहिती अधिकाऱ्यांनी दिली. महाराष्ट्र पोलीसांच्या सायबर गुन्हे अन्वेषण विभागाने अनुभवले आहे की, २२ एप्रिल रोजी काश्मीरमध्ये झालेल्या दहशतवादी हल्ल्यानंतर सायबर हल्ल्यांच्या घटनांमध्ये वाढ झाली आहे, असे एका वरिष्ठ पोलीस अधिकाऱ्याने गुरुवारी सांगितले.

पहलगाम हल्ल्यानंतर भारतावर १० लाखांहून अधिक सायबर हल्ले झाले, अशी माहिती महाराष्ट्र सायबर विभागाने अतिरिक्त महासंचालक यशस्वी दत्ते यांनी दिली. भारताच्या वेबसाइट आणि पोर्टलवर

हल्ले पाकिस्तान, मध्य पूर्व, इंडोनेशिया आणि मोरोक्को येथून करण्यात आले होते, असे त्यांनी सांगितले. हे हल्ले करणारे अनेक हॅकिंग गट स्वतःला इस्लामी गट असल्याचे सांगत आहेत. त्यामुळे हे सायबर युद्ध असण्याची शक्यताही नाकारता येत नाही, असे यादव म्हणाले. या हल्ल्यांपैकी अनेक हल्ले महाराष्ट्र सायबर विभागाने निष्फळ ठरवले, असे अधिकाऱ्यांनी स्पष्ट केले. सरकारी विभागांनी आपली सायबर यंत्रणा बळकट करावी यासाठी महाराष्ट्र सायबर विभागाने एक सल्ला नोटी जारी केला आहे, अशी माहितीही त्यांनी दिली. २२ एप्रिल रोजी पहलगामजवळील बैसरन येथे दहशतवाद्यांनी केलेल्या हल्ल्यात २६ जणांचा मृत्यू झाला होता.

बंदरावर मासळी उतरविण्यावरून वाद

■**अलिबाग** : अलिबाग बंदरावर दुसऱ्या गावातील मच्छिमार आपली मच्छी उतरवित असल्याने अलिबाग बंदरावरील मच्छिमारांना मच्छी उतरविण्यात मोठ्या अडचणी येत आहेत. यामुळे अलिबाग बंदरावर लावण्यात येणाऱ्या बाहेर गावच्या नौकांवर कायदेशीर कार्यवाही करण्यात यावी, अशी मागणी अलिबाग बंदर येथील मच्छिमार बांधवांनी केली आहे.

अलिबाग बंदरावर साखर गावाच्या मासेमारी नौका मासे उतरवण्यासाठी व मासळी विक्रीसाठी येत असतात. अलिबाग येथील मच्छिमार संस्थेच्या एकूण ३०० ते ३५० नौका असून त्या नौका अलिबाग बंदरावर मासे उतरवण्यासाठी व विक्रीसाठी रोज येत असतात. अलिबाग जेट्टी ही ३०० ते ३५० नौकांच्या मासळी उतरवण्याच्या क्षमतेपेक्षा कमी आहे.

साखर या गावाच्या २० ते २५ नौका मासे उतरवण्यासाठी येतात, तसेच अलिबाग

संस्थेच्या नौकांना मासे उतरवण्यासाठी जागा उपलब्ध होत नाही. लिबागचे नौकाधारक व बाहेरच्या नौका धारकांमध्ये मासळी उतरवण्यावरून मोठ्या प्रमाणात वादविवाद होत असतात. अलिबाग बंदरावर लावण्यात येणाऱ्या बाहेरील नौकांवर कार्यवाही करण्यात यावी, अशी मागणी करण्यात आली आहे.

स्थानिक बंदर असूनही अलिबाग बंदराचा वापर साखर गावामध्ये मासळी उतरवण्यासाठी साखर आक्षी हे बंदर असून ते त्या बंदरावर मासे उतरवण्यासाठी व विक्रीसाठी तेथे नौका लावण्यात याव्यात. साखर गावामध्ये बंदर असूनसुद्धा ते अलिबाग बंदरावर मासळी उतरवण्यासाठी व विक्रीसाठी नौका घेऊन येतात, त्यामुळे नेहमी वाद विवाद होत असतात. त्यांना नेहमी वा- रंवार सांगून सुद्धा जाणूनबुजून अलिबाग बंदरावर बोटी लावल्या जातात.

■**भाईदर** : मिरा-भाईदर महापालिकेने शहरातील धोकादायक इमारतींची यादी आज जाहीर केली आहे. यामध्ये ३८ इमारती अत्यंत धोकादायक असल्याचे जाहीर केले आहे. यामध्ये मिरारोडच्या २४ इमारती आणि भाईदरमधील १४ इमारतींचा समावेश आहे. यात प्रभाग एक ते सहा मिळून ३८ इमारती अतिधोकादायक, राहण्यास अयोग्य इमारती आहेत. ३१ इमारती रिकाम्या करून दुरुस्ती करण्यास, ४२९ इमारती रिकामी न-करता दुरुस्ती करणे, १५ इमारतींची किरकोळ दुरुस्ती करायच्या आहेत. अशा मिळून मिरा-भाईदर शहरात ५१३ इमारती धोकादायक आहेत. मिरा-भाईदर महानगरपालिकेच्या अतिक्रमण आणि अनधिकृत बांधकाम निर्मूलन विभाग यांनी जुन्या जीर्ण आणि

■**भाईदर** : मिरा -भाईदर मध्ये वाहने भाड्याने लावून त्यातून मोबदला देण्याचा नावाखाली फसवणूक केल्याचा प्रकार उघडकीस आला होता .त्यानंतर काशीमिरा पोलीस ठाण्यात फसवणुकीचा गुन्हा दाखल करण्यात आला होता. त्यानंतर पोलिसांनी सदरील गुन्ह्यात तपास करून २४६ वाहने जप्त करत मुख्य आरोपीला बेड्या ठोकत सदरील घोटाळा उघडकीस आणला आहे. तसेच आरोपींवर मकोका अंतर्गत कारवाई केली आहे. आरोपीने नवीन गाड्या शोरूममध्ये बुक करून सदरच्या गाड्या या मुंबई एअरपोर्ट आणि जेपूनपीटी बंदर येथे भाड्याने लावून प्रत्येक गाडीचे ५५ ते ७५ हजार रुपये भाडे मिळेल आणि भाड्याचे

मिरा-भाईदर शहरामधील ३८ इमारती अतिधोकादायक सोसायट्यांनी संरचनात्मक अहवाल न-केल्यास पालिका करणार

तसेच ज्या इमारतीचे संरचनात्मक अहवाल (ऑडिट) झालेले नाही. अशा इमारतीचे ऑडिट मनाघने आता स्वतःच करण्याचा निर्णय घेतला आहे. तसेच त्याचा सर्व खर्च संबंधित इमारतीकडून वसूल करावा किंवा संबंधित सोसायटीच्या मालमत्ता करदेण्याकत जोडून वसूल करण्याचे आदेश दिलेले आहेत.

मोडकळीस आलेल्या इमारतींचा तपशील जाहीर केला आहे. त्यात 'सी-१' अतिधोकादायक आणि राहण्यास अयोग्य इमारती अशा ३८ इमारती आहेत. 'सी-२ ए' इमारत रिकामी करून दुरुस्ती करणे अशा ३१ इमारती अतिधोकादायक आणि अनधिकृत बांधकाम निर्मूलन विभाग यांनी जुन्या जीर्ण आणि

आहेत. तर 'सी-३' इमारतीची किरकोळ दुरुस्ती या १५ इमारती आहेत, अशा एकूण ५१३ इमारती मिरा-भाईदर शहरात आढळून आलेल्या आहेत. प्रभाग १ मध्ये ४ इमारती, प्रभाग २ मध्ये ३७, प्रभाग ३ मध्ये १०१, प्रभाग ४ मध्ये ११३, प्रभाग ५ मध्ये १७० व प्रभाग ६ मध्ये ८८ अशा मिळून ५१३ इमारती आहेत. इमारतीमध्ये

राहण्यायोग्य नसलेल्या इमारतींना 'सी-१' श्रेणी म्हणून अत्यंत जीर्ण घोषित करून पाडण्याची नोटीस बजावण्यात आली आहे. २०२४ या वर्षी ४३ इमारती 'सी- १' श्रेणीतील मोडकळीस आलेल्या इमारती म्हणून घोषित करण्यात आल्या होत्या.

यावर्षी ज्या इमारतींचा धोकादायक

भाईदरमध्ये मोटार वाहने फसवणूक प्रकरणी २४६ वाहने जप्त

रक्कमेतून कजाची हप्ता वगळता उर्वरित रक्कम प्रत्येक गाडीमागे भाडे देतो अशी स्किम सांगून बुकींगसाठी १०० रुपयांच्या स्टॅम्प पेपरवर लेखी काररनामा करून रोख रक्कम तसेच बँक खात्यात ऑनलाईन पैसे स्विकारले. सुरुवातीस तक्रारदार आणि साक्षीदार यांना गाडीचे भाडे म्हणून रक्कम त्यांच्या बँक

फसवणुकीचे १३ गुन्हे दाखल

आरोपीवर यापूर्वी कुराण पोलीस ठाणे, नाशिक शहर आर्थिक गुन्हे विभाग, अंकोलेश्वर पोलीस ठाणे गुजरात, मुंबईतील बांद्रा पोलीस ठाणे, बीकेसी पोलीस ठाणे, ना.म. जोशी मार्ग पोलीस ठाणे, आर्थिक गुन्हे शाखा मुंबई येथे -२ व गुन्हे शाखा मुंबई येथे -२ आणि भोसरी पोलीस ठाणे, पुणे, नेरुळ पोलीस ठाणे, नवी मुंबई येथे एकूण १३ गुन्हे दाखल आहेत.

मुख्य आरोपी राजु राजीव जोशी या बनावट नावाने तक्रारदार व साक्षीदार यांना स्वतःची ओळख सांगीतली होती. परंतु, तपासादरम्यान त्याचे खरे नांव संदिप सुरेश कांदळकर (रा.गणेशवाडी, नवश्री, पो. पिसई, ता. दापोली जि. रत्न गिरी) हे असून त्याला २४ एप्रिल रोजी अटक केली होती. तसेच त्याचा साथीदार सचिन सुनिल तेतगुरे (रा. दापोली,

जि. रत्नगिरी) यास २३ एप्रिल रोजी अटक केली आहे. तसेच इतर ७ आरोपी निष्पन्न असून त्यांच्याकडे गुन्ह्याचे अनुषंगाने तपास सुरू केला आहे. मुख्य आरोपी संदिप कांदळकर याने सह आरोपी यांच्या संगमनताने अंदाजे १३७५ गुंतवणुकदारांची २० कोटी ६० लाख रुपयांची आर्थीक फसवणूक केली आहे. आरोपीने आजपर्यंत २५० मोटार वाहनांचा (पिकअप टॅम्पो व

कार-चारचाकी वाहने) अपहार केल्याचे निष्पन्न झाले असून अद्याप साक्षीदार तक्रार करण्यास येत आहेत. अपहरीत वाहने आणि फसवणुकीचे रक्कमेत वाढ होण्याची शक्यता असल्याचे पोलिसांनी सांगितले आहे. आजपर्यंत गुन्ह्यातील अपहरीत वाहनांपैकी २४६ मोटार वाहने अंदाजे किंमत २५ कोटी रुपयांची हस्तगत केली असून गुन्ह्याचा तपास सुरू आहे.सदरची कारवाई ही पोलीस आयुक्त मधुकर पांडे, अपर पोलीस आयुक्त दत्तात्रय शिंदे, पोलीस उपायुक्त प्रकाश गावकवाड, सहाय्यक पोलीस आयुक्त विजयकुमार मराठे, वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक राजेंद्र कांबळे, काशिमीरा पोलीस ठाणे यांच्या मार्गदर्शनाखाली तपास करत केली आहे.

विदेशी गांजा हायड्रोप्रकरणी अटक

■**नवी मुंबई** : हायड्रो या विदेशी गांजा तस्करी प्रकरणी एका राष्ट्रीय हॅकीपटू दोन पोलीस कर्मचारी, यांच्यासह एकूण दहा जणांना नवी मुंबई पोलिसांनी अटक केली आहे. त्यांच्याकडून ७३ लाख ९३ हजार ५ रुपयांचा ऐवज जप्त करण्यात आला आहे. ही टोळी सहा महिन्यांपासून कार्यरत होती.

आशिष रमेश गवारे, अहमद खालेद आलगी, साहील शम्बीर कामे, सुजित रघुनाथ बंगेरा, कमल जयकिशन चांदवाणी, सचिन बाबुराव भालेराव, संजय फुलकर, अंकित पितांबरभाई पटेल, टिकुदंकुमार दिनेशभाई पटेल प्रशांत विनोद गौर असे अटक संशयीतांची नावे आहेत.

१४ एप्रिलला नेरूळ सेक्टर १५ येथे काही लोक गांजाचा व्यवहार करणार असल्याची माहिती अमली पदार्थ विरोधी पथकाला मिळाली होती. या माहितीच्या आधारावर धाड टाकण्यात आली. त्यावेळी आशिष रमेश गवारे आणि अहमद खालेद आलगी हे पोलिसांच्या हाती लागले तर आकाश मोर्य हा पळून जाण्यात यशस्वी झाला. अटक आरोपींकडून १ लाख ७१ हजार ९०० रुपयांचा १७. १९ ग्रॅम

वजनाचा हायड्रो हा विदेशी गांजा, १ लाख १ हजार ५०० रुपयांचा १ किलो १५ ग्रॅम वजनाचा गांजा, ५०० रुपयांचा वजन काटा, १५०० रुपयांचे क्रशर, १ हजार रुपयांचे छोटे प्लास्टिक पारदर्शक बॉक्सचे दहा मग व अन्य काही साहित्य असा एकूण २ लाख ७६ हजार ५०० रुपयांचा ऐवज जप्त करण्यात आले होते.

या दोघांच्या अटकेनंतर हा आवाका मोठा असल्याचे लक्षात आल्यावर आयुक्त मिलिंद भारंबे यांच्या निर्देशानुसार विशेष तपास पथकाची स्थापना करण्यात आली होती.

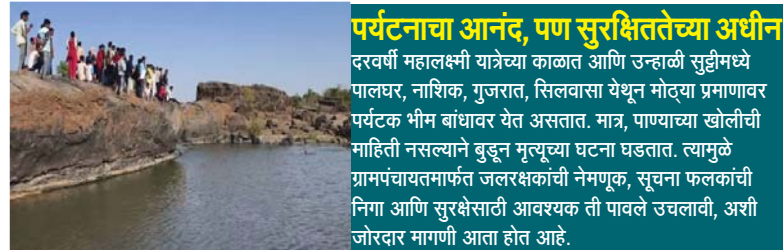
“अटक पोलीस कर्मचाऱ्यांच्या मालमत्ता चौकशी केली जाणार आहे. या प्रकरणात अन्य १२ नावे संशयाच्या भोवऱ्यात आहेत. त्यांच्याबाबत चौकशी सुरू आहे. यात नेमके कोण कोण आहेत ही माहिती देणे घाईचे ठरेल.”

- अभित काळे, पोलीस उपायुक्त, गुन्हे शाखा

■**उहाणू** : डहाणू तालुक्यातील वाघाडी येथील ऐतिहासिक भीम बांधावर गुरुवारी एक दुर्दैवी घटना घडली. पाण्यात बुडालेल्या महिला पर्यटकाचा मृतदेह तब्बल १८ तासांच्या अथक शोधानंतर शुक्रवारी सकाळी बाहेर काढण्यात आला. मृत महिलेचे नाव मीना पराड (वय ३९, रा. धानिरी, डहाणू) असे असून त्या आपल्या कुटुंबासह पर्यटनासाठी आलेल्या होत्या.गुरुवारी दुपारी तीनच्या सुमारास मीना पराड या पोहण्यासाठी पाण्यात उतरल्या असता, पाण्याच्या खोलीचा आणि प्रवाहाचा अंदाज न आल्याने त्या काही क्षणांतच खोल पाण्यात ओढल्या गेल्या. घटनेनंतर वाघाडी पोलीस, ग्रामस्थ आणि पाणबुड्यांनी रात्रभर शोधमोहीम सुरू ठेवली. अखेर शुक्रवारी सकाळी मृतदेह सापडून कासा उपजिल्हा रुग्णालयात स्वविच्छेदनासाठी पाठवण्यात आला. त्यानंतर मृतदेह कुटुंबीयांच्या ताब्यात देण्यात आला.

भीम बांध हे निसर्गरम्य पर्यटनस्थळ

भीम बांधावर पर्यटक महिलेचा पाण्यात बुडून मृत्यू

असून, दररोज येथे मोठ्या प्रमाणावर पर्यटकांची गर्दी असते. मात्र, सुरक्षेच्या कोणत्याही उपाययोजना नसल्याने हे ठिकाण धोकादायक ठरत आहे. बांधाखाली अंदाजे ४० ते ५० फूट पाणी असून, वेगवान प्रवाहामुळे अपघातांची शक्यता अधिक आहे. या ठिकाणी सूचना फलक, जीवरक्षक किंवा सुरक्षा कर्मचाऱ्यांची व्यवस्था नसल्याने दरवर्षी बुडून मृत्यूच्या घटना घडत आहेत.

या घटनेनंतर ग्रामस्थ आणि

पर्यटनाचा आनंद, पण सुरक्षिततेच्या अधीन

दरवर्षी महालक्ष्मी यात्रेच्या काळात आणि उन्हाळी सुट्टीमध्ये पालघर, नाशिक, गुजरात, सिलवासा येथून मोठ्या प्रमाणावर पर्यटक भीम बांधावर येत असतात. मात्र, पाण्याच्या खोलीची माहिती नसल्याने बुडून मृत्यूच्या घटना घडतात. त्यामुळे ग्रामपंचायतमार्फत जलरक्षकांची नेमणूक, सूचना फलकांची निगा आणि सुरक्षेसाठी आवश्यक ती पावले उचलावी, अशी जोरदार मागणी आता होत आहे.

पर्यावरणप्रेमींनी तातडीने सुरक्षेच्या उपाययोजना राबवाव्यात अशी मागणी केली आहे. भीम बांधावर वर्षभर पर्यटक येत असले तरी ग्रामपंचायत आणि प्रशासनाकडून सुरक्षेकडे दृष्टीने फारशी काळजी घेतली जात नसल्याचे स्थानिकांचे म्हणणे आ- हे. सरपंचांच्या मते, सूचना फलक लावले जातात, मात्र मद्यप्राशन करणारे काही पर्यटक फलक तोडून टाकतात, त्यामुळे कायमस्वरूपी देखरेख आवश्यक आहे.

पुण्यात पुन्हा हिट अँड रन! भरधाव मर्सिडिझने दुचाकीस्वाराला उडवले, एकाचा मृत्यू

■**पुणे** : पुण्यातील नवले ब्रिजजवळ एका भरधाव वेगात जाणाऱ्या मर्सिडिझ कारने दुचाकीस्वाराला उडवले असून त्यात दुचाकीस्वार जागीच ठार झाला असून एक जण जखमी झाला आहे.

शुभम भोसले आणि त्याचे मित्र निखिल रानडे, श्रेयस सोळंखी आणि वेदांत इंद्रसिंग राजपूत या चौघांनी हिंजवडी

परिसरात मद्यसेवन केले. त्यानंतर पुणे बंगळूर महामार्गावरून कात्रजच्या बोगद्याच्या दिशेने जात असताना शुभम भोसले याने नशेतच दुचाकीला धडक

पुण्यातील सिंहगड रोड पोलीस स्टेशनमध्ये गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. कारमधील मद्यधुंद चालकासह चार तरुणांची वैद्यकीय चाचणी करण्यात आलेली नाही. आरोपींना वाचवण्याचा पोलिसांचा प्रयत्न असल्याचा आरोप अपघातात मृत व्यक्तीच्या नातेवाईकांनी केला आहे.

हे दैनिक मालक, मुद्रक, प्रकाशक व संपादक - डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक यांनी सोमाणी प्रिंटींग प्रेस, कार्यालय - गाला नं. ४, एन. के. इंडस्ट्रीयल इस्टेट, प्रवासी इंडस्ट्रीयल इस्टेटच्या बाजुला, गेट नं. २, गोरेगाव (पूर्व) मुंबई ४०००६३ (महाराष्ट्र) , येथे छापून रुम नं. १०३, कुणाल कुटीर बी बिल्डींग, नवघर रोड, हनुमान मदिराजवळ, भाईदर (पूर्व), जि. ठाणे ४०११०५ (महाराष्ट्र) येथे प्रसिद्ध केले. संपादक - डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक, पीआरबी कायद्यानुसार संपादकीय जबाबदारी यांची राहील, सर्व वाद आणि दावे ठाणे न्यायालयीन कक्षेत्र्या अधील राहतील. (या वर्तमानपत्रात प्रसिद्ध होणाऱ्या बातम्या /लेख / जाहिराती यांची जबाबदारी संबंधीत वार्ताहर, लेखक, आणि जाहिरात प्रतिनिधी यांच्यावर राहिल.) भ्रमणध्वनी - ७४००००१४७४. Email : marathiekikaran2021@gmail.com